

O d ů v o d n ě n í: Předně bylo zabývati se otázkou, zda jest dovolací rekurs, poněvadž jde o otázku útrat, přípustný čili nie (§ 528 c. ř. s. a § 172 star. konk. ř.). Otázku tu bylo rozřešiti kladně, neboť útraty sporu, o něž jde, nevznikly v konkursním řízení, nýbrž v rozepři firmy A proti firmě B, který se vedl mimo úpadkové řízení, takže tu ve skutečnosti nejde o útraty řízení konkursního, nýbrž o pohledávku útrat rozepře, jež už je kapitalisována a rozsudkem formalisována, a nutno ji posuzovati jako každou jinou pohledávku ke konkursu přihlášenou, při kteréž nejde o úpravu její výše, nýbrž o rozhodnutí, v jakém pořadí má býti uspokojena.

Ve věci samé dlužno přisvědčiti právnímu názoru prvního soudu, poněvadž tu není předpisu konk. řádu, podle něhož by mohly náklady zmíněného sporu býti pokládány za útraty podstaty. Správce úpadkové podstaty zúčastnil se sice při zkušebním roku odporu proti uznání jsoucnosti pohledávky fy A (§ 112 odst. 2 konk. ř.), avšak rozepře, vedená tehdy již ve třetí instanci o pohledávku tu proti úpadci, nebyla po rozumu § 7 konk. ř. skutečně přerušena, správce konkursní podstaty též do tohoto sporu nevstoupil a rozsudek nejv. soudu, jímž bylo žalobě vyhověno a jímž pohledávka 48.004 Kč 16 hal. s přísl. žalobkyni přisouzena, zní nikoli proti konkursní podstatě nebo jejímu správci, nýbrž proti úpadci. Není zde tudíž exekučního titulu proti konkursní podstatě, a není proto odůvodněn nárok, aby útraty tohoto sporu byly uhrazeny jako dluh podstaty (§ 46 č. 2 a § 112 odst. 2 konk. ř.). Uznal-li správce konkursní podstaty a věřitelský výbor přisouzenou pohledávku firmy A a útraty sporu jako pohledávku konkursní a zařadili-li je do třetí třídy konkursních věřitelů, a to útraty jako příslušenství pohledávky, podle § 54 konk. ř., není tím firma A zkrácena. (§§ 131 odst. 3, 134 odst. 2 a 167 odst. 2 konk. ř.). Při tom jest nerozhodno, zda spor vedený proti úpadci nahradil spor, jenž by musil veden býti proti úpadkové podstatě, a nerozhodno též, že pohledávka útratová vznikla teprve po zahájení konkursu, nebo právě proto, že spor nebyl veden proti úpadkové podstatě, a rozsudečný výrok nezní proti ní, nemůže býti útratové pohledávce přiznáno úkojné právo z podstaty, nýbrž toliko jako příslušenství pohledávky ve třetí třídě úpadkových věřitelů.

R o z h o d n u t í n e j v y š š í h o s o u d u z e d n e 31. b ř e z n a 1932 R II 86/32.

K. L. J.

Trvá-li někdejší vyrovnací dlužník na tom, aby mu byla vrácena zvláštní výhoda, kterou za vyrovnacího řízení někomu poskytl, musí toto právo uplatniti žalobou (kompensační námitkou), nestačí tedy, projeví-li tomu, kdo obdržel zvláštní výhodu, že požaduje vrácení její a že si ji proto sráží s jeho pohledávky za dodané zboží.

D ů v o d y. Dovolání, které číselně uplatňuje dovolací důvody podle § 503, č. 2 a 4 c. ř. s., věcně však dovolací důvod § 503, č. 3 c. ř. s., nelze upříti oprávnění.

Když nebylo brojeno proti zjištění prvního soudu, že zboží ze zásilky ze 16. února 1926, dodané před zahájením vyrovnaní (1. března 1926), bylo placeno dne 5. března 1926, tedy po zahájení vyrovnávacího řízení, uznal správně odvolací soud, že šlo o neplatnou výhodu podle § 47 vyr. řádu č. 337/1914. Je-li tomu tak, mohlo důvodně to, co bylo dáno, býti požadováno do tří let zpět (§ 47 v. ř.). Jest jenom otázka, lze-li přisvědčiti názoru žalované, že stačilo k uplatnění nároku na vrácení plnění, když v dopise ze dne 14. března 1927 projevila, že požaduje zpět nepřipustnou další výhodu a že si ji zároveň započítává na úhradu dodávky ze dne 7. dubna 1926, nebo názoru žalobkyně, že to nestačilo, když nebyla podána žaloba o vrácení.

Nižší soudy jsou toho názoru, že stačilo, když žalovaná — a nutno přisvědčiti, že dopis ze 14. III. 1927 byl zaslán v propadné lhůtě § 47 v. ř. — dala najevo svoji vůli přeplatek si započísti, ale s tímto náhledem nelze souhlasiti.

To, co bylo dáno, bylo dáno proti vůli zákona (§ 46, odst. 2 a § 47 v. ř.), tudíž dáno neplatně jako nedluh (§ 1431 a 1432 obč. zák.), vzniklý na základě zákonem zakázaného jednání (§ 879, odst. 1 obč. zák. a řečené předpisy vyrovnávacího řádu), a kdyby nebylo zvláštních předpisů vyrovnacího řádu, muselo by se už z § 1432 obč. zák., mluvícího výslovně o žalobě, souditi, že uplatňování práva na zpětné požadování nepřipustné výhody musí se státi žalobou. Než i vyrovnací řád, ačkoliv mluví v § 47 jen o tom, že co bylo plněno na základě neplatné úmluvy nebo ze závazku převzatého k zastření takové úmluvy, může býti požadováno zpět, přece má zajisté na mysli požadování za autoritativní pomoci státu, pomoci, jež by v případě zvítězivšímu dlužníku zajistila možnost zpětného vymožení vydobytého nároku na podkladě exekučního titulu; má tedy na mysli žalobu nebo kompenzační námitku ze sporu. Že jest tomu tak, jde najevo také z ustanovení § 59 vyr. ř., jenž mluví o příslušnosti žalob podle vyrovnávacího řádu, uvádí výslovně též § 47, tedy zase mluví výslovně o žalobě. Tohoto náhledu je také nauka (komentáře ke konk., vyr. a odpůr. řádu, a to Bartsch, II. vyd., 1927, str. 968 a Lehmann, 1916, II. svazek, str. 156).

I když tedy nelze souhlasiti s dalším tvrzením dovolatelky, že to, co bylo dáno, nemohlo by býti jako naturální obligace požadováno zpět, a když netřeba přihlížeti k dalším vývodům dovolatelky, nutno s ní přece souhlasiti v tom, že uplatňování mělo se státi žalobou nebo námitkou kompenzační ve sporu. To by se ovšem bylo muselo státi v tříleté lhůtě § 47 vyr. ř., počínající dnem zaplacení 5. března 1926 a končící dnem 5. března 1929. Proto, když námitka byla učiněna v nynějším sporu, zahájeném žalobou ze dne 5. dubna 1929, stalo se tak po uplynutí tříleté propadné lhůty, a tedy pozdě.

Důsledkem toho, když dále nižší soudy zjistily, že žalovaná pohledávka pochází z dodávky vyrovnaním nedotčené ze dne

7. dubna 1926, bylo by vyhověti žalobě. Ale soud dovolací nemůže tak učiniti, nemaje k tomu pevného podkladu.

Neboť i když v žalobě se tvrdí, že žalovaná tuto samostatnou pohledávku uznala dopisem ze 7. srpna 1926, žalovaná přece popírá z této pohledávky částku 20 ř. m. a úroky od 1. června 1926 do 31. března 1929, tvrdíc, že zásilky po zahájení vyrovnacího řízení odebrané platila včas, a vedla o tom jako důkaz obchodní knihy, svědka Frant. P., vyrov. spisy a výslech stran. Důkazy tyto nebyly o tom připuštěny, a i když svědek Frant. P. míní, že zažalovaná pohledávka po právu není (č. I. 10), nebylo z toho nižšími soudy učiněno zjištění, a právem proto soud odvolací již ve svém zrušovacím usnesení 17. prosince 1929 chtěl míti i výši zažalované pohledávky bezpečněji zjištěnu, což se však v řízení napotomním nestalo. K tomu nutno ještě podotknouti, že ani základní výše oné pohledávky 1127 ř. m. není úplně jasná, když sám svědek Sch. vypočítává zůstatek na 1105 ř. m.

Proto, když tyto rozhodné okolnosti týkající se výše zažalované pohledávky nebyly vzaty už v první stolicí řádně na přetřes a nebylo o výši žalované pohledávky učiněno spolehlivé zjištění, trpí řízení nižších soudů vadou, která zabránila důkladnému vysvětlení a řádnému posouzení rozepře a bylo proto rozsudky obou nižších stolic podle § 510 c. ř. s. zrušiti a věc odkázati prvnímu soudu k dalšímu jednání a novému rozhodnutí.

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 20. listopadu 1931 Rv II 758/30. Karel Jelínek.

Objektivní a subjektivní stránka přečinu podle § 283 tr. z. Nepřiznání podmíněného odsouzení.

Krajský soud uznal T. K. vinným přečinem shluknutí podle §§ 283, 284 tr. z. a odsoudil jej do tuhého vězení na 14 dní s postem týdně nepodmíněně. Zmateční stížnost obžalovaného i odvolání z výroku o nepodmíněném odsouzení byly zamítnuty. V důvodech bylo uvedeno:

Zmateční stížnost napadá výtkou nedostatku důvodů podle § 281, č. 5 tr. ř. výrok rozsudku vyslovující přesvědčení soudu, že obžalovaný T. K., ač byl jen nahodilým účastníkem shluknutí, úmyslně zůstal stát, aby se přidružil k lidu a že úmyslně pustil se do hádky se stráží, aby tím projevil názor přičící se vůli vrchnosti a aby tak vnesl námitky proti výzvě k rozchodu. Zároveň pak vzhledem ke skutkovému zjištění o nahodilém účastenství stěžovatelově na shluknutí napadá rozsudek jak ve směru přečinu podle § 283 tr. z., tak i podle § 284 tr. z. hmotněprávní výtkou zmatečnosti podle § 281, č. 9 lit. a) tr. ř. Zmateční stížnost není odůvodněna.